

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 170/2013-61

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. júla 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Mgr. O. F., B., zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003, za účasti Okresného súdu Bratislava I, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. O. F. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 konal bez zbytočných prierahov.

3. Mgr. O. F. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť Mgr. O. F. trovy konania v sume 410,73 € (slovom štyristodesať eur a sedemdesiattri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2012 doručená sťažnosť Mgr. O. F. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K. (právny zástupca bol sťažovateľovi ustanovený rozhodnutím Centra právnej pomoci sp. zn. 5 N 3672/2012 z 27. novembra 2012, pozn.), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003. Právny zástupca sťažovateľa doplnil sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 18. januára 2013.

V sťažnosti a jej doplnení sa najmä uvádza:

«Sťažovateľ podal návrh na začatie konania „... o určenie neplatnosti zmluvy a o vydanie neoprávneného majetkového obohatenia... okresnému súdu dňa 22. októbra

2003 pričom... vec nie je ku dňu doručenia doplnenia sťažnosti (ďalej len „doplnenie“) právoplatne skončená, a teda už samotná dĺžka konania takmer 10 rokov od podania návrhu nesvedčí o plynulom priebehu namietaného civilného konania pred okresným súdom, ktorého zmyslom má byť rýchla a účinná ochrana práv jeho účastníkov... okresný súd nariadil v namietanom konaní vo veci prvé pojednávanie takmer po troch rokoch od doručenia návrhu dňa 5. januára 2006, a to na 10. marca 2006. Pojednávanie bolo následne odročené na termín 20. jún 2006, s tým, že okresný súd si mal zabezpečiť do namietaného konania trestný spis...»

Sťažovateľ tvrdí, že „... bol v konaní procesne aktívny, opakovane rozširoval svoj návrh o nových účastníkov, ako aj sa opakovane domáhal návrhmi vydania predbežných opatrení... ako vyplýva zo súdneho spisu s jeho návrhmi sa však okresný súd nie vždy efektívne alebo vôbec nevysporiadal a nepostupoval teda plynulo a bez zbytočných prieťahov.

V období od podania návrhu sa sťažovateľ v namietanom konaní opakovane, z dôvodu jeho nemajetnosti, domáhal oslobodenia od súdnych poplatkov... odo dňa 21. augusta 2007 do 7. júla 2009 keď okresný súd zastavil uznesením konanie o jednom z návrhov sťažovateľa na nariadenie predbežného opatrenia bol okresný súd úplne nečinný takmer 24 mesiacov, pričom dňa 2. apríla 2009 došlo v namietanom konaní k zmene zákonného sudcu.

Dňa 24. februára 2010 okresný súd po 17 mesiacoch rozhodol o oslobodení sťažovateľa od platenia súdneho poplatku za podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia doručeného okresnému súdu 30. júla 2009.

O neefektívnej činnosti okresného súdu svedčí tá skutočnosť, že okresný súd sa dlhodobo v namietanom konaní buď vôbec alebo len čiastočne vysporiadal s jednotlivými procesnými úkonmi sťažovateľa najmä s jeho návrhmi na vydanie predbežných opatrení; ako aj fakt, že v otázke čiastočného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov rozhodol na odvolanie sťažovateľa až krajský súd dňa 29. septembra 2011...“.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«Do pozornosti ústavného súdu považujem za potrebné uviesť, že okresný súd od podania návrhu dňa 22. októbra 2003 uskutočnil len 2 pojednávania, pričom druhé pojednanie uskutočnené dňa 7. decembra 2012 bolo odročené na termín 26. február 2013 ako už bolo uvedené za účelom doplnenia dokazovania.

V tejto súvislosti tiež uvádzam, že z obsahu spisu vyplýva skutočnosť, že sťažovateľ doručil okresnému súdu sťažnosť zo dňa 6. júna 2008 už v mesiaci jún 2008 podanú v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“), pričom zo strany predsedníčky okresného súdu bolo v jej „Odpovedi na sťažnosť Spr. 2132/2012 zo dňa 10. 7. 2008...“, konštatované, že „... sťažnosť v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia doručeného súdu dňa 09. 05. 2006 je v časti prieťahov v konaní, dôvodná...“ pričom zo strany okresného súdu došlo aj k ospravedlneniu sa za uvedený prieťah.

Napriek konštatovaniu dôvodnosti sťažností už v roku 2008, ako aj písomnému prísľubu a ospravedlneniu sa zo strany predsedníčky okresného súdu, k odstráneniu bezdôvodných prieťahov v namietanom konaní ku dňu podania doplnenia sťažnosti zo strany porušovateľa nedošlo... sťažovateľ sa v namietanom konaní od roku 2008 opakovane domáhal odstránenia bezdôvodných prieťahov na základe sťažností podávaných v zmysle § 62 ods. 1 zákona, pričom naposledy sťažnosťou doručenou okresnému súdu dňa 14. marca 2012, avšak v ďalšom konaní nebola v reakciách na ním podané sťažnosti zo strany okresného súdu, a ani krajského súdu konštatovaná dôvodnosť týchto sťažností vo vzťahu k sťažovateľom namietanému konaniu.»

Sťažovateľ preto žiada o „priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10.000 EUR z dôvodov uvedených v sťažnosti, nakoľko okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobil a neustále spôsobuje sťažovateľovi majetkovú ujmu ďaleko prevyšujúcu sumu požadovaného finančného zadosťučinenia“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Mgr. O. F. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo na prejednanie jeho

záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava I, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Mgr. O. F. finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- EUR, ktoré mu je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 3143/2013 zo 4. marca 2013, v ktorom okrem iného uviedla:

„Mám za to, že dĺžka konania je spôsobená najmä skutočnosťou, že v priebehu celého konania bolo podaných šesť návrhov na nariadenie predbežného opatrenia a následne nutnosťou viacnásobne vyzývať navrhovateľa na odstránenie väd ním podaných návrhov na nariadenie predbežného opatrenia, rozhodnúť o týchto návrhoch a opravných prostriedkoch proti nim. Súd viacnásobne rozhodol o žiadosti navrhovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov, rovnako bolo nevyhnutné zisťovať adresy ním uvedených odporcov, dokonca aj navrhovateľa, aby mu rozhodnutia súdu boli riadne doručované.

Z uvedených dôvodov súd nemohol vo veci dosiaľ rozhodnúť, pričom mám za to, že od prevzatia veci zákonnou sudkyňou... (od dňa 02. 04. 2009) súd koná priebežne a ak došlo ku sklzu pri jeho vybavovaní, stalo sa tak v dôsledku toho, že opakovaná potreba naštudovania spisu po vykonaných úkonoch si vyžaduje vzhľadom na množstvo procesných rozhodnutí a vyjadrení k nim väčšie množstvo času, pričom v uvedenom období boli zákonnou sudkyňou vybavované aj ďalšie náročné reštančné a sťažnostné veci.“

Súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu bol aj prehľad doterajších procesných úkonov v namietanom konaní.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 170/2013-43 z 27. marca 2013 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný

súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila svoje vyjadrenie k sťažnosti zo 4. marca 2013 a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr. 3395/2013 doručenom ústavnému súdu 24. mája 2013 oznámila, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a súhlasí s upustením od neho, pričom nevyužila možnosť doplniť svoje vyjadrenie k sťažnosti.

Dňa 27. mája 2013 vyzval ústavný súd právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr. 3143/2013 zo 4. marca 2013 a sp. zn. Spr. 3395/2013 zo 16. mája 2013 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 4. júna 2013 vyčíslil trovy právneho zastúpenia a zároveň oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, pričom nevyužil možnosť zaujať stanovisko k vyjadreniam predsedníčky okresného súdu.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z vyžiadaného súdneho spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh namietaného konania:

Dňa 22. októbra 2003 sťažovateľ doručil okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy a vydania neoprávneného majetkového obohatenia.

Dňa 28. októbra 2003 okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-22 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov žaloby (sťažovateľ doplnil žalobu 21. novembra 2003).

Dňa 25. novembra 2003 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku (súdny poplatok bol zaplatený 11. decembra 2003) a 16. decembra 2003 doručoval žalobu odporcom na vyjadrenie.

Dňa 20. septembra 2005 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-76 z 13. októbra 2005 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (sťažovateľ na výzvu okresného súdu svoj návrh doplnil 21. októbra 2005).

Dňa 23. novembra 2005 navrhovateľ požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorému okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-129 z 28. novembra 2005 nevyhovel.

Dňa 2. februára 2006 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh, aby do konania vstúpili ďalší účastníci konania, a dva návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré 3. februára 2006 vzal späť.

Dňa 17. februára 2005 sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na zmenu petitu.

Dňa 10. marca 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 20. jún 2006; na tomto pojednávaní bol uznesením č. k. 8 C 7/2003-278 zamietnutý návrh na nariadenie predbežného opatrenia (z 20. septembra 2005), pričom bolo zároveň uznesením č. k. 8 C 7/2003-279 konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia doručenom okresnému súdu 2. februára 2006 zastavené a ďalší návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručený okresnému súdu 2. februára 2006 bol uznesením č. k. 8 C 7/2003-280 zamietnutý.

Dňa 17. marca 2006 sťažovateľ okresnému súdu doručil ďalší návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 2. mája 2006 okresný súd vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov jeho návrhu zo 17. marca 2006. Sťažovateľ na výzvu okresného súdu doručil 9. mája 2006 nový návrh na nariadenie predbežného opatrenia a podaním z 11. mája 2006 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-281 z 15. mája 2006 konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý mu bol doručený 17. marca 2006, zastavil.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-264 z 22. mája 2006 pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania na strane odporcu.

Dňa 20. júna 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7. november 2006.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-276 z 20. júna 2006 nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením č. k. 8 C 7/2003-277 z toho istého dňa ho vyzval na odstránenie nedostatkov jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 9. mája 2006.

Dňa 17. augusta 2006 okresný súd predložil Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu č. k. 8 C 7/2003-276, ktorý mu ho 16. apríla 2007 vrátil ako predčasne predložený. Po opätovnom predložení spisu (2. júla 2007) odvolaciemu súdu krajský súd uznesením č. k. 9 Co 323/2007-324 z 31. júla 2007 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (spis bol vrátený okresnému súdu 21. augusta 2007).

Dňa 14. júna 2008 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 2. apríla 2009 bola vec pridelená novej zákonnej sudkyňi.

Uznesením zo 7. júla 2009 okresný súd zastavil konanie o nariadenie predbežného opatrenia.

Uznesením z 22. decembra 2009 okresný súd pripustil vstup účastníka do konania na strane odporcu a vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením z 15. februára 2010 návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol; proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 15. marca 2010 odvolanie.

Dňa 26. apríla 2010 okresný súd uznesením vyrubil sťažovateľovi súdny poplatok za odvolanie; sťažovateľ podaním z 18. mája 2010 požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 26. apríla 2010.

Dňa 24. mája 2010 bol spis predložený krajskému súdu, ktorý uznesením z 31. mája 2010 potvrdil uznesenie okresného súdu z 26. apríla 2010.

Dňa 27. októbra 2010 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie listinných dôkazov.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-459 zo 4. apríla 2011 nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením č. k. 8 C 7/2003-461 pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania.

Sťažovateľ podal 13. mája 2011 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov zo 4. apríla 2011, ktoré doplnil 19. mája 2011.

Okresný súd predložil 16. júna 2011 spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľa.

Sťažovateľ 6. júla 2011 vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi krajského súdu a žiadal ho vylúčiť z prerokovania veci.

Krajský súd uznesením z 29. septembra 2011 priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a 26. októbra 2011 spis vrátil okresnému súdu.

Dňa 21. marca 2012 okresný súd vyzval sťažovateľa na spresnenie žalobného návrhu.

Dňa 7. decembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na účely doplnenia dokazovania.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-560 z 21. januára 2013 pripustil vstup ďalšieho účastníka do konania.

Dňa 26. februára 2013 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, ktoré bolo opätovne odročené na doplnenie dokazovania.

Okresný súd uznesením č. k. 8 C 7/2003-588 z 27. februára 2013 konanie v časti zastavil a pripustil zmenu žalobného návrhu.

Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 12. apríl 2013.

V čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti nebolo namietané konanie právoplatne skončené.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľa, ktorým sa domáha určenia neplatnosti kúpnej zmluvy a vydania bezdôvodného obohatenia. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Vychádzajúc z obsahu spisu, ústavný súd pripúšťa, že vec sťažovateľa je skutkovo zložitejšia, a to najmä vzhľadom na to, že súvisí s trestnou vecou vedenou okresným súdom pod sp. zn. 6 T 2/2009, kde sťažovateľ vystupuje ako štatutárny orgán poškodeného (v predmetnej veci bol rozsudkom okresného súdu sp. zn. 6 T 2/2009 z 31. mája 2011 obžalovaný uznaný

za vinného zo spáchania trestného činu podvodu, ktorého sa dopustil falšovaním podpisu sťažovateľa na kúpnej zmluve, ktorej vyslovenia neplatnosti sa sťažovateľ domáha v napadnutom občiansko-právnom konaní, pozn.). Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň zdôrazňuje, že skutková zložitosť veci síce nemôže ospravedlniť doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania, ale možno ju primerane zohľadniť pri určení sumy finančného zadosťučinenia (porovnaj závery v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 116/2012).

2. Pri hodnotení namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v jeho doterajšom priebehu predložil celý rad procesných návrhov (návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, návrhy na oslobodenie od súdnych poplatkov, rozšírenie žaloby, úpravy petitu), ktorých nedostatky musel okresný súd v súčinnosti so sťažovateľom odstraňovať, čo nepochybne spôsobilo predĺženie konania. Avšak vzhľadom na doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania tieto skutočnosti nemôžu ospravedlniť stav, v akom sa namietané konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Zo súdneho spisu sp. zn. 8 C 7/2003 vyplýva, že v doterajšom priebehu napadnutého konania došlo popri viacerých obdobiach krátkodobej nečinnosti aj k viacerým obdobiam dlhodobejšej neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu (napr. od 16. decembra 2003 do 13. októbra 2005, od 21. augusta 2007 do 14. júna 2008, od 14. júna 2008 do 7. júla 2009), ako aj k neefektívnej, resp. nesústredenej činnosti okresného súdu (najmä v súvislosti s predčasným predložením spisu odvolaciemu súdu, duplicitným vyzývaním na predloženie listinných dôkazov).

Zohľadňujúc aj doterajšiu zjavne neprimeranú dĺžku namietaného konania (desať rokov), v ktorom okresný súd dosiaľ vo veci meritórne nerozhodol, ústavný súd dospel k záveru, že v jeho doterajšom priebehu došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré boli spôsobené jednak neodôvodnenou nečinnosťou okresného súdu, ako aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v namietanom konaní bolo porušené základné právo s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 7/2003 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ v súvislosti so svojím návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia okrem iného uviedol, že sa „v namietanom súdnom konaní dlhodobo domáha poskytnutia ochrany svojmu vlastníckemu právu k nehnuteľnosti, pričom je nemajetný a poberateľ dávok v hmotnej núdzi... žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10.000 EUR... nakoľko okresný súd svojou nečinnosťou a neefektívnou činnosťou spôsobil a neustále spôsobuje sťažovateľovi majetkovú ujmu ďaleko prevyšujúcu sumu požadovaného finančného zadosťučinenia“.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc predovšetkým z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky namietaného konania, ako aj období, v ktorých došlo k neodôvodnenej nečinnosti, resp. neefektívnej a nesústrednej činnosti okresného súdu, zohľadňujúc tiež skutočnosť, že do dňa rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti okresný súd ešte nerozhodol v merite veci, a na druhej strane tiež na faktickú zložitosť veci a správanie sťažovateľa ako účastníka namietaného konania, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle citovaného znenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním JUDr. R. B. Ústavný súd priznal úhradu konania podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia) a dva úkony právnej služby vykonané v roku 2013 (doplnenie sťažnosti z 11. januára 2013 a stanovisko zo 4. júna 2013), pričom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2011, ktorá bola 763 € (za úkon právnej služby vykonaný v roku 2012) a z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2012, ktorá bola 781 € (za úkony právnej služby vykonané v roku 2013). Celková úhrada trov konania za tri úkony právnej služby tak spolu s režijným paušálom predstavuje sumu 410,73 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2013